

Posudek na bakalářskou práci

Název: Multikulturalita očima dětí

Autor: Anna Pospíšilová

Univerzita Karlova, Fakulta humanitních studií, Společenskovední modul, Praha 2007, 93 čís. s.

Vedoucí práce: PhDr. Dana Bittnerová, CSc.

Tématem bakalářské práce Anny Pospíšilové se stala v současné době velmi diskutovaná problematika multikulturalismu, problematika etnické (pořípadě kulturní) tolerance a intolerance. Svoji práci pak autorka založila na dvou rovinách diskursu: na rovině teoretizace problému ve vědecké a odborné literatuře a na rovině chápání situace aktéry konkrétní kultury – konkrétně dětmi z českých ZŠ. Cílem práce pak bylo protnout obě tyto roviny a na tomto základě směřovat k závěrům, jež by zhodnotily míru tolerance a intolerance aktérů zvolené kultury.

Otázku teoretického uchopení etnické (popřípadě kulturní, rasové) tolerance a intolerance řešila Anna Pospíšilová na základě diskuse pojmů rasismus a multikulturalismus, které definovala jako pojmy, jež stojí na opačném pólu etnické (kulturní, rasové) tolerance. Tuto volbu pokládám za adekvátní právě z důvodu, že oba pojmy patří k současnosti nejdiskutovanějším a tudíž i teoreticky nejpropracovanějším.

Z podstaty věci tedy autorka tuto část práce založila na analýze odborné literatury. Zvolila si jednak texty, které lze chápat jako reprezentativní z hlediska komplexního řešení problému a jednak práce badatelů, kteří se cíleně zaměřují na otázky multikulturní výchovy. Na základě těchto odborných a vědeckých studií se jí podařilo ukázat pluralitu názorů na vymezení daných pojmů, pluralitu, která vyplývá nejen z oborových východisek ale též z „politicko-výchovné“ ambice, jež sledovaní autoři zastávají. V každém případě je třeba vyzdvihnout, že se autorce podařilo vystihnout hlavní osy sledovaných teorií, přehledně je prezentovat, komparovat je a následně podat systematiku, jež ukazuje základní směry v uchopení této problematiky a jejich obsahové propojení.

Na zdařilou teoretickou část práce navázala Anna Pospíšilová částí empirickou, v níž si kladla za cíl ukázat pozici multikulturalismu a rasismu v postojích členů české majoritní společnosti. Práci založila na empirickém výzkumu. Respondenty se staly děti – žáci 8. a 9. tříd dvou pražských ZŠ, kteří, jak předpokládala, musejí již být ovlivněni multikulturní výchovou (v osnovách od r. 2002/2003). Technikou sběru dat bylo zadání úvahy na téma „Jaké by to bylo, kdybych byl cizincem v ČR?“ a použit byl doplňkově i dotazník pro získání a ověření postojů respondentů. V tomto směru došlo (i po poradě se mnou) k účelovému zúžení pasportizace dat, kdy autorka sledovala pouze proměnné, které v interpretaci chtěla použít (nepracovala např. s rodinným backgroundem, protože celý vzorek chápala jako velmi malý pro případné hledání závislostí na této proměnné).

Na základě úvah dětí k autorka definovala čtyři tematické okruhy, k nimž se děti vyslovovaly a v rámci nichž deklarovaly své postoje. Interpretaci Anna Pospíšilová pak vhodně doplňovala i výsledky v dotazníku, který jí sloužil buď jako verifikace dat z úvahy nebo jako prohloubení vhledu. Anně Pospíšilové se podařilo systematicky analyzovat výpovědi dětí. Rozkryla témata, o nichž ve vztahu k etnickým jiným /cizincům uvažují. Upozornila na do jisté míry omezený vhled této věkové skupiny do dané problematiky, stejně jako na jejich vůli být tolerantnější než okolní společnost. Zároveň ve své interpretaci

odhalila přetrvávající pasivitu mladých Čechů (respondentů) jít aktivně vstříc etnicky jiným/cizincům.

Text Anny Pospíšilové vyniká prací s odbornou literaturou a je excelentní po stránce interpretační. Dokládá nejen intelektuální potenciál autorky, ale též smysl pro systematiku, respektování relevantních autorů, analytické zacházení s daty a uvědomění si jejich výpovědního dosahu. Jako taková by se práce Anny Pospíšilové mohla stát důležitým východiskem pro další projekty směřující ke kultivaci populace v oblasti multikulturní výchovy a její evaluace.

Jako vedoucí práce oceňuji i samostatnost a soustředěnost, s jakými autorka text psala.

Práci Anny Pospíšilové hodnotím jako výbornou a navrhuji 47 bodů.

V Praze 6.6.2007

Dana Bittnerová